
НАУКА ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ СУСПІЛЬСТВА

УДК 330.341.1

І.В. Ящишина

Соціальна ефективність інноваційної політики ЄС

Стаття присвячена дослідженню соціальної спрямованості інноваційної політики Євроспільноти. Проаналізовано соціальні напрями основних стратегічних документів та середньострокових програм інноваційного розвитку ЄС. Визначено, що на зламі тисячоліть у країнах ЄС відбувається перехід від вузької до широкої концепції інноваційної політики, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності поза суто техніко-технологічні рамки, та характеризується зростаючою націленістю на вирішення низки мінливих у часі соціальних проблем та соціальних викликів.

Виявлено, що на соціальні цілі ЄС витрачає від 42 до 72% бюджету рамкових програм.

Обґрунтовано соціальну ефективність інноваційної політики ЄС, виявлено, що зростання інноваційного індексу SII в країнах ЄС прямо впливає на зростання індексу людського розвитку та веде до зростання ВВП (ПКС) на душу населення.

Постановка проблеми. Впродовж останніх 50-ти років розвиток національних економік, успішність та дієвість їх економічної політики відбувається під впливом інноваційних чинників. Останнім часом і соціальний розвиток більшості європейських країн ґрунтується на інноваційних засадах. Вивчення досвіду соціального спрямування інноваційної політики євроспільноти дозволить і українським науковцям та практикам аргументувати невідкладність інноваційних зрушень для активізації соціально-економічних перетворень в країні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Більшість сучасних дослідників інноваційного процесу (Геєць В., Єгоров І., Бажал Ю, Осецький В., Соловійов В., Шелюбська Н., Яковець Ю.) основну увагу в теоретичному та практичному аналізі приділяють економічному спрямуванню інноваційної політики різних країн, оцінці рівня інноваційного розвитку. Соціально-напрямованість науки та науково-тех-

нічного прогресу активно досліджувалась в ХХ ст. починаючи від Дж. Бернала і далі радянськими вченими, зокрема Вечкановим В., Віленським В., Голосовським С., Осиповим С., Покровським В., Хачатуровим Т., Якобсоном Л. та ін.

Невирішені частини загальної проблеми. Соціальні аспекти інноваційної політики українські дослідники (Гончарова Н., Захарін С., Федуллова Л.) спрямовують на вирішення окремих проблем соціально-економічного розвитку суспільства. Сучасні науковці фактично залишають поза увагою зростаючу необхідність загальної переорієнтації інноваційної політики на комплексне вирішення соціальних завдань, протиріч та викликів сьогодення.

Значну увагу проблемам соціального спрямування інноваційного розвитку національної економіки приділяє київська школа наукознавства (Маліцький Б., Мех. О., Попович О.). Фактично напрям наукових досліджень, який можна умовно назвати як «соціальна інноватика»,

тільки зароджується в Україні, саме тому вивчення досвіду європейських країн щодо застосування механізмів інноваційної політики для подолання соціальних проблем та протиріч на часі.

Мета статті – дослідити соціальну ефективність інноваційної політики ЄС від постановки соціальних цілей до отримання конкретних результатів.

Основні результати дослідження. Ще в кінці 1990-х років спеціалісти ЄС виділили вісім напрямків науково-технічного розвитку, які визначались першочерговими для забезпечення соціально-економічного прогресу в країнах спільноти: захист навколишнього середовища, охорона здоров'я, освіта та підвищення кваліфікації, мобільність, комунікації та транспорт, сфера послуг, процесні та продуктові технології, біотехнології, інформаційні технології [1]. Їх соціальна спрямованість є очевидною.

Прийнята в 2000 р. Лісабонська стратегія розвитку ЄС означила мету – побудувати до 2010 р. найбільш конкурентоспроможну динамічну економіку, основу на знаннях. Кінцевим результатом цієї стратегії вбачалось досягнення рекордних темпів економічного зростання, максимального наближення до повної зайнятості та соціальної справедливості. Фактично Лісабонська стратегія охоплювала три складові:

– економічну складову, що мала готувати підґрунтя для переходу до конкурентоспроможної динамічної економіки знань;

– соціальну складову, розроблену для модернізації соціальної моделі Європи за допомогою інвестицій в людський капітал та боротьби із соціальним відчуженням;

– екологічну складову (включену в Стратегію в червні 2001 р.), спрямовану на раціональне використання природних ресурсів та охорону довкілля.

Однак уже в 2005 р., розглянувши результати Лісабонської стратегії за 5 років, Єврокомісія констатувала невиконання наміченого. Євроспільнота приходить до висновку, що гострота соціальних проблем зростає і їх ігнорування унемож-

ливає досягнення економічних цілей. В оновленій Лісабонській стратегії основний наголос зроблено на знання, інновації та оптимізацію людського капіталу [2]. Її цілями стає створення робочих місць в ЄС і нарощування потенціалу економічного зростання за допомогою інвестицій у людський капітал. У 2007 р. в документі «Наукова Європа в глобальному світі» [3] визначені основні області суспільного життя, в яких очікується найбільший попит на НДДКР і відповідний внесок науки та нових технологій до 2020 р.: зайнятість у глобалізованому світі; охорона здоров'я, харчування, зміни клімату, стійке зростання та довкілля. Тому європейські експерти запропонували нову концепцію «ключових технологій» – як технологій, здатних відповісти передусім на основні соціальні виклики, що стають основою для економічних перетворень.

На зміну окреслених задач нова Стратегія – 2020, що формувалась в умовах посткризового періоду, ставить своїм завданням досягнення цілей зайнятості, продуктивності та соціальної злагоди і включає три напрями:

1) «м'яке» зростання, що спрямоване на стимулювання розвитку знань, інновацій, освіти та інформаційних технологій;

2) «стійке» зростання, яке передбачає вирішення проблем довкілля, енергетичних проблем та проблем мобільності, а також ефективне використання ресурсів та нарощування конкурентоспроможності;

3) «соціальне» зростання, тобто зростання зайнятості, формування умов для професійного росту, розвиток освіти та перекваліфікації, доступність навчання, зменшення диференціації доходів, боротьба із бідністю, досягнення соціальної та територіальної згоди [4, с. 8–10].

Для конкретизації поставлених цілей Стратегії – 2020 ЄС визначає 7 пріоритетних напрямів діяльності, які передбачають поєднання вирішення економічних та соціальних завдань. Основною задачею залишається економічне зростання, в соціальній площині задачі Стратегії – 2020 охоплюють значне коло проблем за кожним із пріоритетних напрямів (табл.1).

Стратегія – 2020

Пріоритетні напрями	Соціальні завдання
1) Інноваційний союз	Використання інновацій для покращення споживчих якостей товарів та послуг; збільшення кількості робочих місць; посилення бази знань; підтримка соціальних інновацій; вирішення гострих соціальних проблем: клімат, охорона здоров'я, демографічні зміни.
2) Рух молоді	Зростання залучення молоді та ефективності всіх рівнів освіти; зменшення безробіття серед молоді та сприяння покращенню структури молодіжного працевлаштування; розвиток ринку праці через молодіжне учнівство; посилення соціального партнерства держави та підприємницького сектору, зокрема через схему «Ваша перша робота».
3) План розвитку цифрових технологій	Прискорення повсюдного розвитку високошвидкісного Інтернету; покращення комп'ютерної освіченості; розгортання та використання нових соціальних ІКТ: «оперативне здоров'я», «розумний дім» тощо; розширення участі в загальному цифровому просторі для всіх.
4) Доцільне використання ресурсів у Європі	Охорона довкілля та розвиток «зелених технологій»; розширення біологічного різноманіття; боротьба із зміною клімату; збільшення використання джерел відновлюваної енергії; створення нових робочих місць за рахунок розвитку «зелених технологій» та відновлюваних джерел енергії; екологічна освіта та виховання; зростання екологічної безпеки.
5) Індустріальна політика	Розвиток партнерства держави із бізнесом та соціальними інститутами для виявлення вузьких місць індустріальної політики.
6) План з розвитку нових здібностей і збільшення кількості робочих місць	Працевлаштування для соціальної та територіальної єдності; повне використання трудового потенціалу як засіб проти старіння націй; навчання впродовж життя; розвиток гнучких навчальних програм та професійного навчання; модернізація освіти до потреб ринку праці; зростання безпеки праці; посилення соціального партнерства та соціального діалогу на всіх рівнях.
7) Європейська політика проти бідності	Боротьба із бідністю та соціальним виключенням; зменшення соціальної нерівності; надання можливості достойного життя, доступу до освіти та працевлаштування; вдосконалення системи соціального захисту.

Джерело: складено автором за [4, 5]

Фактично до Стратегії – 2020 були включені два соціальні напрями, а по кожному із п'яти решти напрямів визначені окремі завдання, спрямовані на вирішення конкретних соціальних задач. Таке зростання соціальної спрямованості цілей інноваційної політики ЄС обумовлене усвідомленням висновків аналітиків Єврокомісії про нагальну необхідність вирішення соціальних проблем, які стають вагомою перешкодою на шляху досягнення економічних цілей науково-технологічного розвитку.

У цілому на зламі тисячоліть інноваційна політика відходить від суто еконо-

міко-технологічного спрямування і стає дієвим інструментом вирішення мінливих у часі соціальних проблем кінця ХХ – початку ХХІ ст., серед яких:

– 70-ті роки – безробіття, пристосування до інтеграції, ліквідація наслідків світової кризи;

– 80–90-ті роки – старіння населення, екологічні проблеми, техногенні катастрофи;

– 2000-ні роки – соціальна адаптація, вирівнювання диференціації доходів, конкуренція на ринку праці, демографічна криза.

Таблиця 2

Соціальні цілі рамоквих програм інноваційної політики ЄС

Назва рамкової програми	Період дії, роки	Соціальні цілі
Перша	1984–1987	Формування єдиного європейського внутрішнього ринку для зростання зайнятості та задоволення споживчих потреб
Друга	1987–1991	Поглиблення євроінтеграції для вирішення спільних соціальних проблем
Третя	1990–1994	Завершення створення єдиного внутрішнього ринку для розширення наукової співпраці та розвитку творчості
Четверта	1994–1998	Підвищення мобільності працівників
П'ята	1998–2002	Посилення ролі науки у вирішенні соціальних проблем; зосередження на рішенні поточних соціальних завдань за допомогою наукових досліджень, а не на дослідженнях безпосередньо; дослідження для підвищення рівня життя та умов праці
Шоста	2002–2006	Наукові дослідження для життя та здоров'я; доступ громадян до інформаційного суспільства; безпечне харчування та ризики для здоров'я; розвиток суспільства, заснованого на знаннях
Сьома	2007–2013	Дослідження щодо створення ефективних систем охорони здоров'я; забезпечення якості та безпеки продуктів харчування; довкілля та зміни клімату; розвиток соціально-гуманітарних наук

Джерело: складено автором за [6, 7]

Починаючи із 1984 р. і до сьогодні основним інституційним механізмом проведення політики ЄС у сфері інновацій є рамкові програми. Фактично всі ці програми конкретизували Стратегію та були спрямовані на вирішення як економічних, так і соціальних завдань.

Соціальні завдання кожної наступної рамкової програми стають більш конкретними, охоплюють ширше коло чітко визначених соціальних проблем, наростає розуміння нагальності використання інноваційної політики для вирішення соціальних завдань.

Питання соціальної ефективності на рівні людини моделюється в конкретне бажання зрозуміти: «Що корисного принесе мені й моїм близьким втілення в життя цієї програми?». Без відповіді на таке запитання сподіватись на суспільну підтримку реалізації певного проекту або цілої програми розвитку ЄС не доводиться. Тому євроспільнота здійснює цілу низку спеціальних заходів щодо розробки і включення критеріїв соціальної значущості проектів для їх розгляду та фінансування, а також приділяє значну увагу роз'ясненню та популяризації саме соціальної спрямованості стратегічних документів розвитку.

У березні 2011 р. Єврокомісією був зареєстрований відкритий портал «Соціальні інновації в ЄС» для обміну досвідом щодо створення та реалізації успішних соціальних інновацій і фінансування інноваційних проектів, спрямованих на вирішення важливих та нагальних соціальних потреб та проблем. Для покращення взаємовідносин між науковим співтовариством, громадянами та політиками була реалізована спеціальна програма «Наука в суспільстві». Фактично 15 проектів програми охоплюють такі теми: гендерна рівність, етика, управління наукою, вплив науки на зміни життєдіяльності людини [8, с. 47], що значно сприяє популяризації результатів наукових досліджень та значимості науки у соціумі.

У 2011 р. Європейська комісія офіційно оголосила про започаткування

нової програми науково-технічного співробітництва «Горизонт – 2020», мета якої – об'єднати фінансування наукових досліджень, розробити нові технології для інноваційного промислового виробництва ЄС у період із 2014 по 2020 рр. Очевидною є загальна соціальна спрямованість Програми, наріжним каменем якої стала соціальна концепція побудови нового суспільства на основі формування оновленого європейського мислення. У Програмі відзначено, що Європа та весь світ стоять перед безпрецедентними соціальними викликами, які потребують інноваційних рішень від усього суспільства. Відновлення економічного зростання, підвищення рівня зайнятості населення, подолання соціально-економічних наслідків кліматичних змін та демографічних проблем потребують невідкладних і скоординованих дій. Тому соціальні завдання Програми «Горизонт – 2020» значно розширені (табл. 3).

Фактично формування тематичних областей кожної наступної Рамкової програми (від третьої до сьомої) відбувалось під впливом зростаючого розуміння нарощування суспільних проблем і необхідності їх вирішення за допомогою науки та інноваційного розвитку. Значно зростають соціальні витрати у кожній наступній програмі. Так 6-та Рамкова програма визнала основним формування єдиного європейського простору та досягнення соціальних пріоритетів; 7-ма Рамкова програма більше зосереджена на реалізації тематичних напрямів із врахуванням інтересів приватного бізнесу, а відтак має поглиблену економічну спрямованість, однак на вирішення соціальних задач в ній заплановано виділити в 2 рази більше коштів, ніж в попередній рамковій програмі, і тому питома вага витрат на соціальні цілі становила більше ніж 40% загального бюджету РП7. Наступна програма «Горизонт – 2020» планує освоїти ще в 2,5 рази більше коштів на соціальні цілі. Євроспільнота визнає, що інноваційна політика стає все більш вагомим джерелом вирішення соціальних проблем і викликів.

Соціальна спрямованість Програми «Горизонт – 2020»

Пріоритети та напрямки	Тематичні області соціального спрямування	бюджет		
		Разом, млн. євро	в тому числі на соціальні цілі	
			сума, млн. євро	частка, %
I. Передова наука		27818,0	23720,0	85,3
1.1. Європейська Рада з наукових досліджень	підтримка найбільш талановитих та креативних осіб та їх груп, які займаються передовими дослідженнями;	15008,0	14112,0	94,0
1.2. Майбутні та новітні технології («FET», МНТ);	фінансування співпраці для відкриття нових та перспективних областей соціальних досліджень та інновацій;	3505,0	1500,0	42,8
1.3. Акції фонду Марії Кюрі	забезпечення дослідників покращеними можливостями для навчання та кар'єрного зростання;	6503,0	6005,0	92,3
1.4. Європейські наукові інфраструктури	забезпечення підтримки дослідної інфраструктури світового класу, доступної усім науковцям.	2802,0	2103,0	71,8
II Лідерство у промисловості		20280,0	-	-
III. Суспільні виклики		35888,0	35888,0	100,0
3.1. Охорона здоров'я, демографія	покращення здоров'я та самопочуття протягом усього життя;	9077,0	9077,0	100,0
3.2. Продовольча безпека та біо-економіка	забезпечення безпечними та високоякісними харчовими продуктами, стимулювання екосистем;	4694,0	4694,0	100,0
3.3. Безпечне та раціональне енерговикористання	перехід до надійних, стійких та конкурентоздатних енергетичних систем;	6537,0	6537,0	100,0
3.4. Національний «зелений» транспорт	створення європейської екологічно безпечної транспортної системи;	7690,0	7690,0	100,0
3.5. Запобігання змінам клімату	створення економіки, яка раціонально використовує ресурси, і забезпечення задоволення потреб населення в екологічно раціональних межах;	3573,0	3573,0	100,0
3.6. Інноваційні та захищені суспільства	стимулювання інноваційних та безпечних європейських суспільств рівних можливостей	4317,0	4317,0	100,0
ЄІТ	тренінг знань у інноваційному суспільстві	3194,0	1440,0	45,1
Спільний дослідницький центр	ядерна безпека, радіаційний захист	2212,0	1820,0	82,3
Разом:		87740,0	62868,0	71,7

Джерело: складено автором за [9]

Тому можна стверджувати, що на зламі тисячоліть у країнах ЄС відбувається перехід від вузької до широкої концепції інноваційної політики, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності поза суто техніко-технологічні та науково-технічні рамки, коли:

- інноваційними визнаються не тільки технології чи товари, а й моделі бізнесу, дизайн, послуги, методики;

- інноваційним стає не лише бізнес-сектор, а й державний і соціальний сектори;

- для розв'язання соціальних проблем, завдань та викликів все більше залучаються науково-технічні та інноваційні рішення;

- наукова політика і частково промислова, регіональна та соціальна політика інтегруються в інноваційну політику;

- зростає роль соціального регулювання в стимулюванні інноваційних процесів;

- окремим напрямком інноваційної політики держави стає діяльність, спрямована на соціальне сприйняття науки, пропаганду проблем науково-технічного та інноваційного розвитку серед широкої громадськості;

- інноваційна відсталість визнається одним із чинників зростання соціальної нерівності.

Визначити соціальну ефективність інноваційної політики досить складно. Причинами складності оцінки соціальної ефективності інновацій називають: 1) неможливість кількісної оцінки низки соціальних ефектів, пов'язаних зі зміною рівня культури, естетичних смаків, цінностей, стану здоров'я та психологічного самопочуття, відчуття щастя тощо; 2) незіставність одиниць вимірювання, або їх відсутність, що унеможлиблює їх сумування. Ще І. Бестужев-Лада пропонував визначити соціальний ефект інновації як ступінь сприяння розв'язанню тої чи іншої соціальної проблеми або комплексу соціальних проблем: чим більше певна дія сприяє вирішенню соціальної проблеми, тим ця дія має більшу соціальну ефективність [10].

Однак, якщо немає прямих показників оцінки результату впливу од-

них процесів на інші, то визначають взаємозв'язки та взаємозалежності між ними, як правило, на основі економетричних та статистичних методів дослідження. У нашому випадку кількісна оцінка соціальної ефективності інноваційної політики ЄС можлива шляхом виявлення взаємозв'язків між індикаторами інноваційного та соціального розвитку інтегрованої економіки Євроспільноти.

3-поміж найбільш відомих вимірників інноваційності країн заслуговують на увагу такі [11]: Global Innovation Index BCG – глобальний інноваційний індекс BCG; Global Innovation Index INSEAD – глобальний індекс інновацій Gil; Innovation Capacity Index – індекс інноваційного потенціалу ICI; Sumergy Innovation Index – сумарний інноваційний індекс SII. Методики обрахунку міжнародних інноваційних індексів суттєво різняться між собою за метою та методологічними засадами обрахунку, колом охоплених країн, переліком включених показників, періодом систематичних досліджень, ступенем висвітлення результатів інноваційної діяльності, алгоритмом інтеграції інформації шкалою значень тощо. Європейський індекс SII найбільше спрямований на охоплення показників, які характеризують усі етапи інноваційного процесу: від створення інтелекту для інноваційної діяльності до отримання конкретних результатів у вигляді патентів через інституційне забезпечення процесу НДДКР, дифузії та впровадження нововведень, що відображають реалізацію заходів інноваційної політики. Індекс обраховується передусім для країн ЄС.

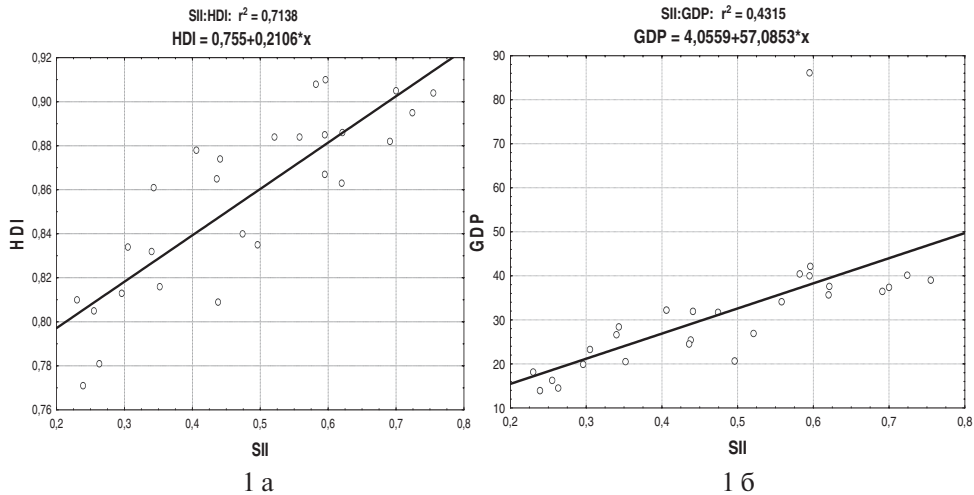
Оцінка соціального стану країни та його динаміки з погляду макроекономічного аналізу та державного регулювання може здійснюватися за низкою показників. Як основний індикатор, що дозволяє в найбільш загальному вигляді характеризувати соціальний (а також економічний) стан та розвиток країни, використовується показник ВВП на душу населення, розрахований за паритетом купівельної спромож-

ності для міжнародних порівнянь, який є узагальненою характеристикою рівня добробуту населення, оскільки він одночасно відображає як рівень доходів, так і рівень загальних витрат на одного жителя країни. Найбільшою перевагою показника ВВП на душу населення залишається його соціально-економічне спрямування та наявність офіційної статистики.

У порівняльних міжнародних дослідженнях ООН розвиток людини в різних країнах визначають за допомогою індексу

людського розвитку (HDI), що включає не тільки валовий національний дохід за ПКС на душу населення, а й середню очікуваність тривалості життя при народженні, середню тривалість навчання, очікувану тривалість навчання.

Таким чином, соціальна результативність інноваційної політики ЄС може бути охарактеризована через виявлення взаємозв'язків між індексом рівня інноваційного розвитку SII та соціальними показниками: ВВП (ПКС) на душу населення і HDI.

Рис. 1. Зв'язок інноваційного індексу SII з індексом людського розвитку (рис. 1а) та з середньодушовим ВВП (за ПКС) (рис. 1б) у країнах ЄС

Джерело: складено автором за [12, 13, 14]

Побудовані та перевірені за допомогою прикладного пакету STATISTICA 6,0 на статистичному матеріалі 2011–2012 рр. парні регресії демонструють прямі зв'язки між європейським індексом ін-

новаційного розвитку SII і соціальними індикаторами. Залежність зміни соціальних параметрів від зміни рівня інноваційного розвитку країн ЄС показує розрахований коефіцієнт еластичності (E).

Таблиця 4

Коефіцієнти еластичності для парних рівнянь регресії із незалежною змінною SII

Залежні змінні	b1	$\frac{\bar{x}}{\bar{y}}$	E
HDI	0,211	0,5774	0,1218
GDP	57,08	0,0191	1,0902

Розрахунки підтверджують, що реалізація соціально спрямованої інноваційної політики ЄС приносить значні результати. Фактично зростання інноваційного індексу SII країн ЄС на 1% спричинить зростання ВВП (за ПКС) на душу населення на 1,09%, а зростання НДІ становитиме 0,122%.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз дозволяє дійти низки висновків:

– сучасний етап світогосподарсько-го розвитку характеризується переходом від вузької до широкої концепції інноваційної політики, коли для розв'язання соціальних задач використовуються науково-технологічні рішення;

– інноваційна політика все більше спрямовується на подолання не тільки економічних, а й соціальних проблем і характеризується соціальною результативністю;

– інноваційний і соціальний розвиток європейських країн взаємопов'язаний, позитивне зрушення інноваційних параметрів економіки сприяє соціальному прогресу.

На нашу думку, проведене дослідження може слугувати ще одним вагомим аргументом на користь необхідності визнання науково-технологічного зростання потужним важелем вирішення соціальних проблем та необхідності побудови соціально-інноваційної моделі розвитку економіки України.

1. *Олейникова О.Н.* Обучение в течение всей жизни как инструмент реализации Лиссабонской стратегии / О.Н. Олейникова, А.А. Муравьева, Н.М. Аксенова М.: Центр изучения проблем профессионального образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cvets.ru/LLL/LLL-VET.pdf>.
2. *Шелюбская Н.В.* Особенности технологического прогнозирования в ЕС и основные научно-технические направления / Н.В. Шелюбская // Актуальные проблемы научно-технологической и инновационной политики в контексте формирования общеевропейского научного пространства: опыт и перспективы. Матер. междунар. симпоз. (Киев, 16–17 июня 2010 г.) – Киев: Феникс, 2010. – С. 269.
3. *Communications from the Commission Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth.* Brussels, 3.3.2010. COM(2010) 2020. – 32 p.
4. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of Regions. Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union. SEC(2010) 1161.* Brussels, 6.10.2010. [Electronic resource]. – URL: http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/innovation-union-communication_en.pdf#view=fit&pagemode=none.
5. *Research and innovation: introduction* [Electronic resource]. – URL: <http://europa.eu/int>. – Назва з екрану.
6. *The Fifth Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (1998 to 2002).* Decision No 182/1999/EC of the European Parliament and of the Council of 22 December 1998 concerning [Official Journal L 26,01.02.1999].
7. *Europa FP7 EC Website.* [Electronic resource]. – URL : <http://www.ec.europa.eu>.
8. *Наувеларс К.* Инновационная политика в Европе: Опыт и уроки европейских инновационных проектов. Trendchart и Scoreboard, задачи на будущее [Электронный ресурс] /КлэрНаувеларс. – Режим доступа: <http://ras-stc.ru/goods/3>. – Название с экрана.
9. *Horizon 2020 – The Framework Programme for Research and Innovation* (Brussels, XXX COM(2011) 808/3)[Electronic resource]. – URL: http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm.
10. *Гринев Б.В.* Инноватика / Б.В. Гринев, В.А. Гусев. – Х. : ИСМА, 2010. – С. 11.
11. *Ящишина І.В.* Характеристика показників оцінки рівня інноваційного розвитку європейських країн / І.В. Ящишина // Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – № 5. – С. 10–15.

12. *Статистика* світового банку. ВВП на душу населення по ПКС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>. – Назва з екрану.
13. *Доклад* о развитии человека [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.un.org/ru/development/hdr/2012/hdr_2012_indicators.pdf. – Название с экрана.
14. *Innovation union scoreboard 2012* [Electronic resource]. – URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2012_en.pdf.

Одержано 17.12.2014

І.В. Ящишина

Социальная эффективность инновационной политики ЕС

Статья посвящена исследованию социальной направленности инновационной политики Евросообщества. Проанализированы социальные направления основных стратегических документов и среднесрочных программ инновационного развития ЕС. Определено, что на рубеже тысячелетий в странах Евросообщества происходит переход от узкой к широкой концепции инновационной политики, что предусматривает расширение границ инновационной деятельности за чисто технико-технологические рамки и характеризуется растущей нацеленностью на решение ряда меняющихся во времени социальных проблем и социальных вызовов. Выявлено, что на социальные цели ЕС тратит от 42 до 72% бюджета рамочных программ. Обоснована социальная эффективность инновационной политики ЕС, выявлено, что рост инновационного индекса SII в странах ЕС напрямую влияет на рост индекса человеческого развития и ведет к росту ВВП (ППС) на душу населения.